

Els conjunts de documentació familiar són molt importants per al coneixement de la realitat històrica de totes les èpoques. Per això el Museu Arxiu de Santa Maria ha procurat des de sempre la incorporació, per via de donatiu o de dipòsit, de tota mena d'arxius familiars als seus fons documentals.

Una de les darreres aportacions, l'arxiu de la família Matas, ha permès M. Assumpció Zapata i Buxens, membre de l'Equip del Museu Arxiu de Santa Maria, de parlar sobre les *Penas de Cámara* i de la fiscalitat entre els anys 1824 i 1838.

DIPOSITARI DE *PENAS DE CÁMARA*. UNA PETITA RODA DE L'ENGRANATGE DE LA FISCALITAT DEL 1824 AL 1838.

Un dels més interessants fons documentals del Museu Arxiu de Santa Maria és el patrimonial, format pels documents donats o dipositats per famílies particulars. Aquest fons possibilita d'arribar a conèixer aspectes nous i sempre sorprenents de la nostra història mataronina.

Tot revisant els documents del fons patrimonial de la família Matas, cedit recentment per la senyora Dolors Matas i Flamerich, i que en aquest moment es troba en procés de classificació i estudi, hem trobat una carpeta titulada senzillament *Penas de Cámara*, en la qual ens apareix un personatge, Salvador Julià, que va exercir el càrrec de recaptador d'aquest impost.

Després d'ordenar els documents de la carpeta, varem poder plantejar el següent inventari:

1. -Correspondència de Salvador Julià. Anys 1824 a 1838.
2. -Relació de *Penas de Cámara* dels anys 1824, 1826, 1827, 1828, 1830, 1831, 1832 i 1833.
3. -Rebuts. Anys 1824 a 1831.
-Sobre amb segell.
4. -Rebuts de terceres parts de multes, del 1826 al 1834.
5. -Cartes de Pagament, amb Paper del Reial. Anys 1827 a 1834.
6. -Circulars. Anys 1827 a 1834.
7. -Relació del Repartiment del Servei de Bagatges, per pobles del Partit Judicial de Mataró, i rebuts. Any 1828.

8. -Sol·licitud del càrrec de Receptor de *Penas de Cámara y Gastos de Justicia*.
-Recomanacions i nomenament d'en Salvador Julià. Any 1829.
9. -Cèdules de seguretat.
-Llicències.
-Passaports per l'Interior.
Anys 1829 a 1834.
- 10.- Rebuts de multes. Anys 1830, 1831 i 1832.
- 11.- Repartiments i multes. Anys 1832, 1833, 1834, i 1835.
- 12.- Relació de pobres i manutenció (per pobles). Any 1834.
- 13.- Recaptació, des de 1834, detallada per pobles del Partit Judicial de Mataró.
- 14.- Arqueig dels fons per mesos. Any 1834.

RECONSTRUINT UNA HISTÒRIA.

Tot seguit varem intentar de reconstruir la història d'aquest personatge. Per tal d'obtenir una visió, tant de la seva vida com de les circumstàncies del seu càrrec, varem recórrer a les següents fonts:

- Museu Arxiu de Santa Maria. Registres Sagramentals
- Arxiu Municipal de Mataró.

I cercarem bibliografia que centrés el tema, tant a nivell local, com a nivell més general.

Salvador Julià, fill de Josep Julià i de Rita Perpunter, va ésser batejat a Santa Maria de Mataró el 28

de maig de 1786. Als 37 anys entrà a formar part del govern municipal com a alcalde de Barri. No consta en les llistes de famílies amb rendes altes ni de fabricants⁽¹⁾.

Segurament un estudi complet de la genealogia de la família Matas, present en importants negocis durant dos segles, ens donaria la seva relació amb aquesta.

A l'Arxiu Municipal de Mataró, hem trobat també informació sobre el càrrec exercit per Salvador Julià, així com de les dificultats per les quals passaven aquests recaptadors d'impostos i sobre el particular funcionament de la fiscalitat municipal i estatal. L'Arxiu Municipal de Mataró conserva, a més, llibres de comptes signats per Salvador Julià.

DIPOSITARI DE PENAS DE CÁMARA.

Salvador Julià, des del seu càrrec d'alcalde de Barri i com a Dipositari de Propis, és a la vegada Dipositari d'un dels impostos de l'època, l'anomenat *Penas de Cámara*.

Aquest impost és definit per De Canga Argüelles, en el seu *Diccionario de Hacienda*, com a impost dels drets que es cobren pel lliurament dels despatxos i cèdules per part del Tribunal Superior⁽²⁾.

1824 *Penas de Cámara* *Mataró*
Cuando se Demuestra los Vuelos del Partido de Mataró su anual
propio a fin de saber el modo de cobrarlos y el cobrado el mismo
Depositar a cargo de Salvador Julià

Vuelos	Anualmente	2 años pagados, actual y capital	Total
Mataró 1825	40-58	1823-1825	60-79
Cabdo Distrach	3-726	1823-1825	"
Argüelles y Penas	3-746	1823-1825	3-796
Argüelles y Penas	"	"	"
Des. Censo y Llanuras 1825	4-762	1823-1825	4-296
Argüelles 1822	6-796	1823-1825	6-796
Argüelles 1825	4-746	1823-1825	6-125
Argüelles y Penas 1825	6-159	1823-1825	6-159
Argüelles y Penas 1825	7-796	1823-1825	6-193
Argüelles	6-746	1823-1825	3-117
Argüelles	7-796	1823-1825	7-796
Alcala 1825	7-196	1823-1825	7-196
Alcala 1825	6-746	1823-1825	6-796

Salvador Julià

Estat de comptes de *Penas de Cámara*, dels pobles del Partit Judicial de Mataró, corresponent a l'any 1824. És signat per Salvador Julià. MASMM. Arxiu família Matas.

FISCALITAT MUNICIPAL I FISCALITAT ESTATAL.

Si parlem de fiscalitat municipal durant el període absolutista hem de tenir en compte, tal com en descriu Costa⁽³⁾, que *el dèficit pressupostari era el mal endèmic que patia l'economia de la ciutat*.

Però no es tractava d'un cas aïllat, ni molt menys, ja que si una característica econòmica és clara en aquest moment, a nivell de l'Estat durant el regnat de Ferran VII, fou el dèficit públic.

El ministeri de López Ballesteros, del 1823 al 1832, significà una autèntica contrarevolució fiscal, amb el restabliment del delme entre d'altres antics impostos, i un retorn a la imposició indirecta⁽³⁾.

Com és natural el fet reverteix en un augment de càrregues sobre dels qui ja suportaven les més pesades. Tots aquests canvis no evitaren, però, que s'arribi a una situació de quasi-bancarrota.

Pel que fa a l'economia catalana, els primers anys de la restauració absolutista foren de desgavell. Segons Vicens Vives, l'any 1824 representa el punt més baix de l'economia catalana de tot el segle XIX (4). Hem de fer l'esforç d'entendre que l'economia estatal funcionava de forma molt diferent a l'actual. En aquell moment no s'elabora, ni s'aprova, un Pressupost General, sinó que cada ministeri aporta la seva previsió i presenta els seus comptes.

El paper dels Ajuntaments també és diferent. Costa ens exposa com la legislació liberal atribuïa a alcaldes i Ajuntaments la capacitat de fer present l'Estat a través de la recaptació d'impostos, la publicació i l'execució de les disposicions proteccionistes, de seguretat ciutadana, la iniciativa d'obres públiques... (5)

Un exemple el tenim en el tema que estem tractant. Als llibres d'Acords del Municipi es reflecteix el tema de les presons, que, essent assumit per

l'administració municipal, topava sovint amb manca de recursos, tant monetaris, com de personal.

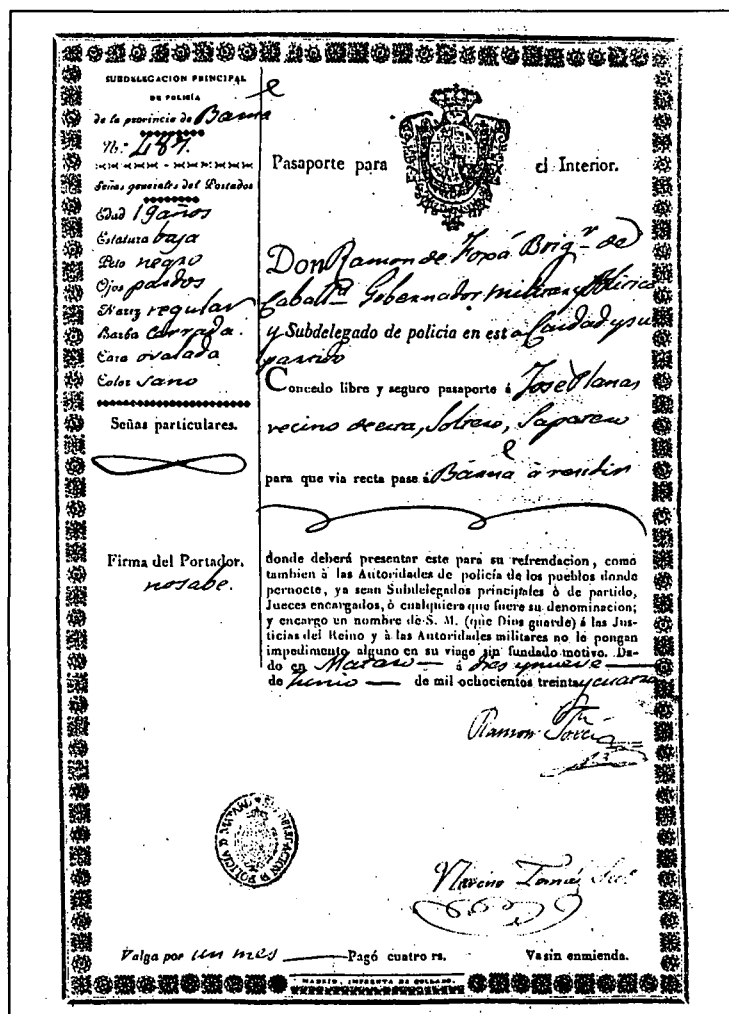
En un principi, el municipi recaptava l'anomenat *quart* als venedors ambulants, que es destinava a la manutenció dels presos pobres de la ciutat.

Des de 1823, una sèrie de decrets organitzen el sistema fiscal, tal com hem comentat, reforçant la imposició indirecta.

El 8 de gener de 1824 apareix el Reial Decret articulant una nova organització de la Policia, amb delimitació de les seves atribucions, obligacions, personal, sou i funcionament, en relació amb jutges i tribunals.

L'article XXII reglamenta el lliurament de la documentació de llicències, passaports i multes.

L'article XXIII diu que el Tresorer i Dipositari hauran d'aportar fiances.

Passaport per poder residir a Barcelona (19 de juny 1834). Els impostos cobrats per l'expedició de passaports i cèdules de residència formaven part dels que es recollien com a repartiment de Penas de Cámara. MASMM. Arxiu família Matas.

EL CÀRREC ES CONVERTEIX EN OFICIAL.

L'any 1829, a partir d'una disposició segons la qual els Ajuntaments han de nomenar Dipositari de *Penas de Cámara*, el consistori proposa el nomenament de Salvador Julià.

Aquest presentarà la corresponent documentació, segons la qual es declara com a addicte a la corona i d'estar lluny de tot pensament liberal. Recomanat per diferents personatges públics i privats, dipositarà les 1.000 lliures de fiança obligatòria, i serà finalment nomenat per al càrrec.

Així Salvador Julià seguirà essent Dipositari del fons de *Penas de Cámara* i el responsable de fer arribar el resultat dels ingressos i les despeses, i del seu estricte control. Control que, segons trobem a la seva correspondència, li és exigit una i altra vegada.

Els conceptes de tributació dels quals és dipositari són els següents:

- Repartiment per Servei de Bagatges. Per aquest impost s'obligava els habitants dels pobles propers als camins per on transitava l'exèrcit, a contribuir en el transport d'equipatges i dels ferits de les forces armades.

- Les multes imposades per diferents conceptes (la majoria dels quals no queden reflectits a la documentació que hem examinat).

- Taxes per Cartes de seguretat, cèdules de residència, passaports per a l'interior, llicències d'armes...

Al llarg dels anys que exerceix el càrrec, tant abans com després del seu nomenament oficial, són constants les queixes que li arriben de part dels seus superiors pel que fa a la poca claredat dels comptes i, alguns anys, àdhuc per la manca de multes.

FINAL DEL CÀRREC.

La darrera carta que trobem a la correspondència d'en Salvador Julià la tramet l'Intendent General de Duanes i Resguards, i és datada el 24 de juny de 1839.

En ella es comunica la Reial Ordre publicada l'11 de juny de 1838 per la *Gaceta de Madrid*, en la qual diu textualment que *desde que la recaudación de Penas de Cámara ha dejado de correr de cuenta de los tribunales, ha sido mucho más*

lento y más escaso su ingreso en arcas, además de otras dificultades [...] se ha servido S.M. resolver que las Audiencias corran como antes en la forma que parezca mejor con recaudar las Penas de Cámara impuestas por la jurisdicción ordinaria, cada una dentro de su respectivo territorio judicial.

A partir d'aquesta data no existeix cap altra documentació a la carpeta. Hem de suposar que la Reial Ordre va acabar amb el càrrec de Dipositari de *Penas de Cámara*.

El llibre d'Òbits conservat al Museu Arxiu certifica la seva mort l'11 de gener de 1862, a l'edat a 76 anys, vidu de Teresa Mateu, de Cadis, deixant testament en poder de Desideri Recoder, notari.

PER A QUI VULGUI SEGUIR EL FIL.

A l'Arxiu Municipal de Mataró hem trobat la següent documentació relacionada amb el tema.

CAIXES:

C. 95. - *Manual de contaduría* de l'any 1826. La relació de multes apareix a l'índex amb el núm. de foli 110. Però el llibre ni tan sols és paginat.

C. 157. - *Libro de Caja o Arqueo de la Subdelegación de Policía de Mataró*. Any 1832.

C. 166. - Decret de 6 de març de 1824 de reorganització de la Policia.

C. 213. - Permisos semblants als inventariats de la caixa.

LLIBRE D'ACORDS de 1828 a 1839:

13 de febrer de 1828 -Subministrament d'oli per als llums de les *Reales Cárcels*. A la vegada que Salvador Lloveras, dipositari dels cabals del quart que es recapta als venedors de les places públiques per socórrer els presoners, denuncia no tenir fons i més aviat d'haver-ne posat de la seva butxaca. Per tant, s'acorda recordar a l'Alcalde Major la Reial Ordre en la qual es mana que els presos pobres siguin mantinguts amb els fons de *Penas de Cámara*.

17 d'octubre de 1828 -Es dóna un ultimàtum segons el qual no es mantindrà més els presos pobres, a partir del proper dilluns.

23 de gener de 1829 -Trasllat d'una Ordre segons la qual els *Depositarios de Propios* han de tenir les mateixes circumstàncies d'integritat i adhesió al Rei que els Consellers.

4 de juliol de 1829 -Trasllat de la demanda perquè nomenen los Ayuntamientos de su cuenta y riesgo un Depositario, que entren en su poder todas las multas, que se interpusieren durante el año, que no las retengan los Jueces y ... de cuyo abuso hay funestos ejemplares... i acord de nomenar Salvador Julià per al càrrec.

M. Assumpció Zapata i Buxens

NOTES.

1.- COSTA i OLLER, Francesc. *Mataró liberal 1820-1856*. Mataró, 1985.

2.- DE CANGA ARGÜELLES, José. *Diccionario de Hacienda*. Ed. Atlas Madrid, 1969.

3.- ARTOLA, Miguel. *La Hacienda del s. XIX. Progresistas y moderados*. Ed. Alianza Universidad. Madrid 1986.

4.- *Història de Catalunya*. Dirigida per SOBREQÜÉS i CALLICÓ, Jaume.

5.- COSTA i OLLER, Francesc. *Op. cit.*

REGISTRO Nº 133.

SEÑAS.

Estatura *1,70*
 Pelo *cast*
 Frente *1,70*
 Ojos *id*
 Nariz *id*
 Boca *id*
 Color *brun*

Idem particulares.

CEDULA de seguridad para residir en

Mataró

Anconia Babor vecino de *Barrio*
 residente en esta provincia de *id*
 del mes de *Oct* de *1834* desde el día *19* de edad d:
25 años y su ocupacion
 que vive en la *ca. de Santa Teresa*
 número *40* del barrio de *nº 2º*
 puede permanecer en esta por tiempo de
30 meses y esta Carta de seguridad la
 presentará para su refrendo luego que finalice dicho término ó an-
 tes si muda de habitacion.
Mataró 22 de *Oct* de *1834*

Firma del Portador,
 a del que le abono si no sabe firmar.

El Subdº

Ramon Torro

Págó dos rs.

Cèdula de seguretat per residir a Mataró (22 d'octubre 1834).
 MASMM. Arxiu família Matas.